

A KAGAN – TECHNIKÁK , MINT INNOVATIV TANÍTÁSI MÓDSZEREK

AZ ELEMI OKTATÁSBAN

Institutor Csiszér Katalin, Liceul Tehnologic „Sfântul Gheorghe”, Sângeorgiu de Pădure, Mureș

Bevezetés: A mai pedagógia fő kérdése az egész világon nem csak az, hogy mit tanítsunk, hanem hogy milyen készségeket, képességeket, ahhoz, hogy a jövő felnőtte válaszolni tudjon az új kihívásokra. Nagy kihívást jelent az, hogy összhangba hozzuk az oktatási tartalmakat a gazdaság megváltozott igényeivel, szükségleteivel, és olyan kompetenciákat alakítsunk ki a tanulóknál, amelyek a későbbi boldogulásukhoz, munkavállalásukhoz nélkülözhetetlenek lesznek. Ilyenek: az együttműködési készség, idegen nyelvtudás, informatikai ismeretek, a tanulók közötti szociális és etnikai különbségekből adódó egyenlőtlenségek és problémák kezelése. Mindez azt teszi szükségessé, hogy a pedagógusok új oktatási, és nevelési stratégiákat dolgozzanak ki. Az együttműködési készség fejlesztése bármely területre kapcsolható és nem elhanyagolható. A kompetenciák kialakítását már az alsó évfolyamokban el kell kezdeni, és tovább lehet fejleszteni a felsőbb osztályokban, az iskolai oktatás minden területének igénybe vételével. Ehhez a fejlesztő tevékenységhez a legjobb terepet adja az együttműködő tanulás (kooperatív tanulás) és az ennek keretében alkalmazott, megfelelő feladatokhoz kapcsolódó, kooperatív módszerek, technikák. Motiváló szerepe elismert tényező és alkalmazásával olyan kognitív és humán értékek alakíthatók ki, amelyek a tanulókat segítik abban, hogy későbbi életükben harmóniában éljenek környezetükkel, de ugyanakkor képesek legyenek a hatékony, minőségi munkára, önértékelésre. A tanulók együttműködéssel jutnak el az ismeretek megszerzéséhez, megértéséhez, alkalmazásához és közben az interakció kapcsán az egymásra hatás következtében személyiségük állandóan alakul, változik. Kialakulnak az együttműködéshez és társas kapcsolatokhoz szükséges képességek, készségek. A tanulók megtanulják a feladatokat, problémákat közösen megoldani, és a konfliktusokat kezelni. Fejlődik kreativitásuk, aktivitásuk, önállóságuk, kommunikációs készségük, megtanulnak együttműködni, egymást segíteni, egymás véleményét és elképzelését, eredményeit tisztelni. Jobban megismerik önmagukat, társaikat, reálisan tudják értékelni önmaguk és társaik munkáját, toleránsabbak és empatikusabbak lesznek egymás iránt. Spencer Kagan pszichológia és pedagógia tanár által közel 30 éve indult el a Kooperatív Tanulás mozgalma, amely felváltotta az ismeretközlő pedagógiát, és a tanulók önálló ismeretszerzését helyezte a középpontba. Kooperatív tanulás során nem csak az a cél, hogy a tananyagot elsajátítsa a kisiskolás, hanem hogy szociális folyamatokat sajátítson el. A kooperatív tanulás hatására nő a gyerekek tanulási motivációja, csökken a szorongásuk, erősödik pozitív beállítottságuk az iskolával, tanulással kapcsolatban. Javul a tanulási teljesítményük és fejlődik a problémamegoldó, kreatív gondolkodásuk. Jó irányba alakul az egymás iránti toleranciájuk is. Képesé válnak a társadalmi, etnikai, kulturális különbségek tisztább megértésére, előítéletük, elfogultságuk csökken. Spencer Kagan szerint a tökéletes egyensúlyt kell megteremteni a kooperatív, a kompetitív és individuális tanulásszervezés között. Ha ezt megfelelően kombináljuk, akkor készíthetjük fel legjobban a gyerekeket az életre. (Kagan, 2001. 2:1- 2:11). A kooperáció kialakítása komoly előkészületeket, a tanár részéről rendkívül átgondolt munkát és alapvetően újszerű magatartást igényel. Megvalósításához elengedhetetlen, hogy minden pedagógus olyan szakmai tudással, módszertani felkészültséggel rendelkezzen, hogy ezt könnyedén meg tudja valósítani. Több mint 20 éves munkám után egyre inkább arra figyeltem fel, hogy a család szerkezetében lezajló

változások (szocializációs űr, csonka családok növekvő száma, gyermeknevelési körülmények romlása, leszakadó rétegek stb.), az értékek, viselkedésformák átalakulása látható, beilleszkedési problémák, valamint az is hogy a hagyományos oktatási rendszer személyiség formáló hatása a minimálisra csökkent. A kooperatív tanulás folyamatában együtt tanulva, megbeszélve, saját ismereteinket a többiekével összevetve, a tanító és a többiek által ösztönözve lehet tanulni. A tanulók a kooperatív feladatmegoldások alkalmával párban vagy csoportban dolgoznak. A csoportokon belül egyenlő mértékű munkamegosztás van, mert a diákok úgy tudják csak a megadott időkereten belül eredményesen megoldani a feladataikat, ha azokat egyenlő mértékben felosztják egymás közt. Rendkívül fontos, hogy minél több motívum (például versengés, jutalom, az elvárásoknak való megfelelés vagy a tudás elsajátításának öröme) működjön a tanulóknál a feladatvégzések közben. Olyan lehetőségeket kell teremteni, hogy a kooperatív tanulás tanár-tanulói kapcsolatokat, a környezet kialakítását, a csoportok megszervezését, a feladatok tervezését, a pozitív kölcsönösség kialakítását, a kooperatív visszajelzéseket, a folyamatos értékelést, a folyamat szabályozását, az élmények feldolgozását, a tanári és tanulói kompetenciák kialakulását segíteni tudja. A belső feltételek közé tartoznak, és a tanulók csoporton belüli tevékenységéhez, kapcsolódnak: az interakciós folyamatok (személyközi kapcsolatok, személyközi viták; megbeszélések; belső személyes konfliktusok; felfedezési vágy; kíváncsiság; információk belsővé válása), információk továbbadása; a verbális cserefolyamatok; valamint a megvalósulandó kompetenciák, készségek. A kooperatív technikák alkalmazásakor a pedagógus szerepe is megváltozik. Mint szervező és megfigyelő van jelen. A tanulási környezet illetve a csoporttagok feladatának kialakítása és a segédeszközök megteremtése is az ő hatáskörébe tartoznak. Nem veszi annyira igénybe őt az órák megtartása, és az így felszabadult energiáit a tanulók személyiségének, képességeiknek és munkájuknak alaposabb megfigyelésére fordíthatja. A kooperatív technikák változatos munkaformák alkalmazását teszik lehetővé. A változatos munkaformák alkalmazása megköveteli a könnyen és gyorsan alakítható berendezési tárgyak használatát is. Leggyakrabban alkalmazott kooperatív feladattípusok közé tartoznak a mozaikmódszer, a villámkártya, a vak kéz, a fűrt-ábra, a szabályábécé, a diák kvartett.

A tér kialakítása: fontos, hogy a tanulók egymással szembefordulva csoportokba üljenek; a csoport tagjai jól lássák a táblát; elérjék a szükséges anyagokat; könnyedén át tudják adni egymásnak az eszközöket, feladatokat; könnyedén beszélhessenek egymással, hogy halk beszéddel is megértsék egymást. Nagyon jó, ha mozgatható asztalokkal rendelkezünk, hogy változtatás esetén át tudjuk rendezni a termet. Ideális, ha a teremben van szabad tér a mozgásos feladatokhoz, a játékokhoz, valamint az egész tanulócsoportnak szervezett beszélgetéshez, és a körben történő ülésre, a beszélgető kör kialakítására is. A tanári asztal ne kerüljön központi helyre. Ha van lehetőség, alkalmazhatunk mozgatható térelválasztókat, a munkazaj csökkentése érdekében. A tanulói eszközök és azok tárolása is adjon lehetőséget a kooperatív tevékenységre. Fontos az is, hogy a terem esztétikus, otthonos legyen, hogy jól érezzék magukat a tanulók. A tanárnak mindig igazodni kell az adott körülményekhez, a feltételekhez, de megfelelő szervezéssel a hagyományos elrendezés keretei között is lehet alkalmazni. Például a hagyományos asztalokat és a székeket, a tanulók egyetlen utasításra szembe fordítják, és egymással szembe helyezkednek el.

Csoportok alakítása: strukturális alapja a heterogén (különböző képességű, szociális helyzetű, különböző nemű, eltérő kulturális hovatartozású) összetételű kooperatív csoport (2-6 fő).

A csoportképzés szempontjai lehetnek: nagy létszám felosztása csoportokra; minősítő szétválasztás; érdeklődés alapján történő csoportalakítás; munkamegosztás alapján történő csoportalakítás; szimpátia vagy az együttműködés figyelembevételével. Akár két ember is alkothat egy csoportot. Minél kisebb egy csoport, annál többet szerepelhet egy-egy ember. A kooperatív csoportmunkában célszerű 3-6 létszámú csoportokat kialakítani, amelyekben a csoporttagok teljes személyiségükkel részt vesznek a közös feladatok megoldásában.

„A négyfős csapat azért jó, mert ebben az esetben páronként dolgozhatnak a tagok az egyes részfeladatokon, így később a két pár hatékonyan együttműködhet, amely lehetővé teszi az interakciók maximalizálását is, és általa a kommunikációs csatornák száma megkétszereződik, valamint abban is szerepe van, hogy senki sem rekesztődik ki.” (Kagan, 1992. 6:2 o.)

1. A véletlenszerűen kialakított csoportok: azon az elven alapul, hogy a csapattagok közül bárki képes együttműködni egy másikkal, függetlenül annak személyétől. A gyengébben teljesítő tanulók számára is biztosítja, hogy kipróbálhassák vezetői képességeiket, emellett igazságos, és lehetővé teszi, hogy a tanulók minél több társukat megismerjék. Ennek formái a kiszámolósi vagy csoportalakítás színes kártyával, elrendezés alapján, mozaik játékkal, kettős körrel (külső és belső kör kialakítása, majd ellentétes irányba körbe sétálás - tapsra megállás, és párválasztás - a párok beszélgetnek egymással - a párok a tanár irányjelölése alapján a mellettük lévő párral csoportot alkotnak - ugyanez ismétlődik addig, amíg a körök el nem fogynak).

2. A tanár által irányított csoportok alakulása: el kell mondani a diákoknak, hogy ilyenkor a tanár tekintetbe veszi minden diák erősségét ahhoz, hogy hatékony és produktív csoportok alakuljanak, amelynek vegyes összetételűnek kell lenni. Alakíthatunk csoportokat, amelyek akár két hétre, vagy az egész tanévre kiterjedő időszakra szólnak. Ha a csoport hosszú időre egyben marad, akkor azt tekintjük alapcsoportnak.

3. Szimpátia alapján történő csoportalakítási formák: a gyerekek önkéntesen, egymás iránti szimpátia, érzelmi tényezők, együttműködés figyelembevétele alapján osztják fel az osztályt. Fontos egy-két alkalommal megengedni, a hogy saját kedvükre alkossanak csoportot, főleg akkor, ha személyes érzéseiket kell kifejezni, vagy őket érintő témákat kell megvitatni.

4. Adott szituáció alapján történő pár és csoportalakítás: a tevékenységek során egy bizonyos pillanatban két diákot rövid időre egymás mellé ültetünk, hogy összehasonlíthassák és ellenőrizhessék egymás munkáját, információt cseréljenek és segítsék egymást.

5. Érdeklődési terület alapján történő csoportalakítás: a diákok szabadon választhatnak témakört vagy témát, érdeklődésük alapján. Megkérjük őket arra, hogy válasszanak a megadott feladatok közül egyet, amiből szeretnének felkészülni. A kiválasztott témák alapján jönnek létre a csoportok.

Alapelvek: Spencer Kagan szerint a kooperatív tanulásnak négy fontos alapelve van:

- párhuzamos interakciók - egyidőben történő párhuzamos közös tevékenység
- építő egymásrataltság - az egyik diák fejlődéséhez társul a másik diák fejlődése
- egyéni felelősség - a tanulók személyesen is motiváltak legyenek
- egyenlő arányú részvétel - mindenki lehetőleg egyenlő arányban hozzáférjen a közös tudáshoz.

Lényeges, hogy mind a négy alapelv egyszerre érvényesüljön, mert ha valamelyik kimarad, vagy megsérül, már nem beszélhetünk kooperatív tanulásról (Kagan, 1999; Arató, 2006), „szubkooperatív, ha csak némely alapelv érvényesül.” vagy „ha egyetlen alapelv sem érvényesül” (Arató, 2010), akkor egyáltalán nem mondhatjuk a tanulást kooperatívnak.

Lényeges, hogy tanulóink a rendelkezésre álló időegység alatt minél többször kicserélhessék gondolataikat egymással, minél több legyen a párhuzamosan futó közös tevékenység, és az ebben rejlő kölcsönhatás. A több szálon futó kommunikációra épülő kooperatív csoportmunka eredményesebb a frontális tanulásnál, ahol egy szálon futó kommunikáció folyik, de a pármunka még hatékonyabb a csoportmunkánál. (Kagan, 1999.). Minden pedagógus felelőssége az, hogy jól kihasználja ezt a lehetőséget, és megfelelően alkalmazza az egyidejű párhuzamos interakció elvét: kis létszámú csoportok létrehozásával, csoporton belüli és kívüli pármunkákkal.

A pozitív egymásrautaltság lényege, hogy úgy szervezem a tanulási folyamatokat, hogy abban a tudáselsajátítás csakis együttműködéssel legyen lehetséges (ösztönző egymásrautaltság). Vagyis olyan stratégiát tervezek, módszereket alkalmazok, amelyek együttműködésre ösztönöznek, amelyekben csak akkor lesz hatékony a tanulás, ha a csoport tagjai együttműködnek, és ők maguk is érzik ennek a szükségességét. Fontos, hogy a diákok megtapasztalják az együttműködés előnyét abból a szempontból, hogy mindenki tudása és aktív, egyenlő részvétele szükséges ahhoz, hogy közös alkotás, produktum jöjjön létre, hisz mindenki újonnan szerzett tudása épül mindenki tudására. Fontos, hogy érezzék, számíthatnak egymásra, építhetnek egymás tudására. Az egymásrautaltság erősödésével az együttműködő magatartás is erősödik, míg a negatív egymásrautaltság versengést szül. Az individuális oktatás keretei között nincs semmiféle összefüggés a diákok eredményei között, itt az egymásrautaltság teljes hiányáról beszélhetünk. Az építő egymásrautaltságot befolyásolhatja az értékelés is, amely alapján erős és gyenge változatról beszélhetünk: a.) Erős egymásrautaltságról beszélhetünk, ha a csoport sikere egyenlő mértékben függ minden tagtól (Például, ha egy tanuló feladata rossz, akkor a csoport nem kap pontot, vagy például minden tagnak legalább 80%-os teljesítményt kell nyújtania). Minden egyes csoporttag igyekszik egyenlő hozzájárulással a maximumot kihozni önmagából a csoport sikeres működése érdekében, és ebben segíthetnek is egymásnak. b.) Gyenge változatról van szó, ha a csoporton belül nem egyenlő a hozzájárulás. Pl. ha a csoport átlageredménye számít, vagyis a részeredmények összege adja a csoport átlageredményét ekkor nagyon gyenge a motiváció, és minden tag nem érdekelt abban, hogy a maximumot nyújtsa. Előfordulhat, hogy a csoport tagjai nem egyenlő mértékben veszik ki a részüket a munkából, egyes tanulók többet, mások kevesebbet vállalnak. A versenyztető oktatás keretei között negatív egymásrautaltság érvényesül, mivel a diákok nem érdekeltek az együttműködésben, egymás segítségében, hisz ezt a tanár még bünteti is. A gyengébb tanulók nincsenek motiválva az aktívabb választ, vagy előbb jelentkeznek. A csoportoknak felelősnek kell lenni azért, hogy elérjék a céljaikat, és mindegyik csoporttagnak felelősnek kell éreznie magát azért, hogy elvégezze a saját részét a munkából (individuális felelősség), megfelelően képviselni tudja a csoport célját és hozzájáruljon az eredményhez. Az egyéni felelősség meghatározó a csoport fejlődése és a minőségi munka szempontjából. Leggyakoribb módszerek, amelyek segítik a négy alapelv megvalósulását: pármunkák módszerei pl.: páros szóforgó, párok közt megosztott idő módszerek pár és csoport: gondolkozz-beszéld meg párban-csoporttanács csoportos módszerek: szóforgó; csoportinterjú változatai; csoportforgó; kerekasztal-körforgó, működtető szerepkörök ,csoportmozaik; tanulókvartett megfelelő lépések szervezésével.

Technikák, feladattípusok:

Ablak, Anagramma, Csoportinterjú, Csoportszóforgó, Diákkvartett, Egyetértés-játék, Ellenőrzés párban, Füllentős, Fürtábra (szóháló, pókháló, gondolattérkép),

*Gondolkodj, beszélj meg!, Indián beszélgetés, Igaz-hamis, Jut eszembe, Ki vagyok én?, Mozaik, Páros szóforgó, Plakát, Sarkok, Szóforgó, Véleményvonal, TTM (Tudom, Tudni akarom, Megtanulom fejlődéssel), INSERT (Olvasás közben jelekkel látják el saját belátásuk szerint a szövegrészeket: * tudtam, gondoltam, + nem tudtam, - másképp tudtam, ? kérdésem van) stb.* Nagyon fontos, hogy a csoporton belül mindenkinek legyen szerepe, a szerepek egyenrangúak. A szerepek elosztását szerepkártyákkal is segíthetjük, melyen a szerep neve mellett röviden leírjuk a teendőket. Kicsiknél a szerepre utaló kép, piktogram is helyettesítheti az elnevezést illetve a leírást. Szerepek: íródeák, szónok, feladatmester, csendkapitány, futár, időfigyelő stb. Adódhatnak az óra menetében, a munka egy adott fázisában olyan helyzetek, amikor szükséges lehet, hogy mindenki a tanítóra figyeljen. A csendjel legegyszerűbb formája ha a tanító felemeli a kezét, és egyetlen szó nélkül megvárja, hogy mindenki elcsendesedjen. A tanulás szervezése nem más, mint RJR-modell: ráhangolódás (R), jelentésteremtés (J), reflektálás (R).
Gyakorlati tapasztalatok:

A kooperatív tanulás előnyeiként említhetjük, hogy a tanulók szociális kompetenciája fejlődik, kialakul bennük a saját és egymás munkája, teljesítménye iránti felelősségérzet, elfogadóbb lesz a viszonyuk a csoporttársak képességbeli, etnikai, nemi különbözőségeivel kapcsolatban, olyan megoldások szülehetnek, melyekre önállóan talán nem lennének képesek, az eredeti tanulási helyzetétől eltérő szituációban is alkalmazható tudásra tesznek szert a tanulók, aktív résztvevői az ismeretszerzésnek, az így szerzett tudás sokkal maradandóbb, biztosabb, könnyebben előhívható a memóriából, fejlődik a gyermekek kommunikatív kompetenciája, bátrabban megnyilvánulnak a félszesebb gyermekek is, oldottság, jó hangulat alakul ki, fejlődik a tanulók önismerete. Lehetnek hátrányai is, mint a tanító részéről jövő átgondoltabb tervezőmunka szükségessége, a nagyobb munkajaj, a terem átrendezése problémát okozhat, időigényesség. Fontos, hogy már első osztálytól alkalmazzuk ezeket a technikákat, hogy a gyermekek hozzászokjanak. A kezdeti nehézségek ellenére bőven megtérül a befektetett munka. Az elemi oktatásban szövegértés-vizsgálatokban a teszteket általában három nagy szövegtípus körébe soroljuk: *élményt kínáló szöveg* (pl. mese, elbeszélés, levél, stb.) *magyarázó, kifejtő szöveg* (ismeretközlő vagy ismeretterjesztő) *dokumentum* típusú szöveg (pl. használati útmutató, levél...)

A bevezető, ráhangolás részben van helye a beszédművelés (kiejtéstanítás) gyakorlatainak. Szókincsfejlesztés (szó- és kifejezés-értelmezés, közmondások, szólások magyarázata, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak, szó szerkezetek, kifejezések gyűjtése, stb.) az óra bármely részében alkalmazhatóak. A szövegértés-szövegalkotás együttes fejlesztése leginkább a gyermekek gyakorlati tevékenységét igénylő feladatokkal, feladatsorral történhet. Alkalmazott feladattípusok: *Belső hang, Csillagvita, Dramatizálás, Érvek kártyán, Értékelő „saláta”, Gondoltam... Nem gondoltam..., Igen, Nem, Nem ad rá választ a szöveg, Képzeld el!, Kockázás, Ötujjas mese, Szerintem/Szerintünk igen, mert... Szerintem/Szerintünk nem, mert..., Történetkeret és Történetkép stb.* Alkalmazható írásbeli szövegalkotó óránál, nyelvtanításkor releváns a cselekvéses tanulással, a nyelvi tevékenységek komplex fejlesztésébe integrálva történik. Ugyanakkor az elemi osztályok bármelyik tantárgya esetében.

Csak akkor beszélhetünk minőségi oktatásról, ha biztosított a jól képzett pedagógusok jelenléte. Jól képzettnek tekinthetők azok, akik folyamatosan biztosítják a tanulást és a fejlesztést, jól vezetve a tanulókat és az órákat; gyermekbarátok; egyenlően kezelik a tanulókat (nemre, korra stb.); munkájukat a készségek fejlesztésére építik; tanulóközpontú és az aktív részvételre építő módszerekkel dolgoznak; segítik a tanulást, a megismerés egyénre szabottan eltérő folyamatát; birtokában vannak a megfelelő technológiáknak. Az a pedagógus alkalmas a minőségi oktatásra, akinek meggyőződése, hogy a gyerekek képesek tanulni. A minőségen alapuló oktatásban olyan tanulóktól várhatók eredmények, akik már tudnak vagy megtaníthatóak kritikusán olvasni és írni, számolni, akik alkalmazni tudják előzetes vagy megszerzett természettudományos és egyéb ismereteiket, képesek az elérhető technológiákat használni, és már rendelkeznek vagy kifejeleztik az élethez szükséges egyéb készségeiket.

“A kooperatív módszerek nagymértékben elősegítik az adott osztályon, közösségen belüli kapcsolatok pozitív irányú alakulását, hozzájárulnak az önértékelés fejlődéséhez, az iskolához való pozitív attitűdök kialakulásához.” (Falus, 2003.)
Összegezve, a Kagan-módszer olyan hatékony tanulást elősegítő módszer, amely feladat-, illetve tevékenységorientált. Alkalmazása jelentős mértékben növeli a tanulói aktivitást, a tanulók önállóságát; szabadságot, választási lehetőségeket biztosít a tanulási folyamat megismerési és kivitelezési folyamatában; minden esetben feltételezi a tanulói produktum bemutatását, értékelését; lehetővé teszi a bemutatott produktum korrekcióját; egyúttal motivál a minőségibb munkára, s hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez.

Könyvészet:

1. Csapó, Benő-2002: A tudás és a kompetenciák, <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=konf2002-e-Csapo>
2. Dr. Gádor Anna (szerk.): Tanári kézikönyv a szociális kompetenciák fejlesztéséhez 1-12. évfolyam, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest
3. H. Molnár Emese 2009: A szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterület fejlesztésének néhány lehetősége kisiskolás korban. In: Káich Katalin (főszerk.): Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I. Általános kérdések – (anya)nyelvi oktatás, Fórum Könyvkiadó, Újvidék és Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
4. Horváth Zsuzsanna 2003: A szövegértés mint koherenciaképző a tanításban és a tanulásban, <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=testveri-Horvath-szovegertes>
5. Dr. Kagan, Spencer 2001: Kooperatív tanulás, Ökonet Kft., Budapest
6. Nemoda Judit 2011: Kritikai gondolkodást fejlesztő magyarórák, www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek, Archívum: 2008. 3-4.
7. Dr. Orbán Józsefné 2009: A kooperatív tanulás: szervezés és alkalmazás, Orbán & Orbán Bt., Pécs
8. Tóth Beatrix 2003: A nyelvi kompetenciák élményközpontú fejlesztése, Student Kft., Budapest
9. Tóth Beatrix (2009): Szövegértést fejlesztő gyakorlatok alsó tagozatosok számára, www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek, Archívum: 2009/4.
10. Vass Vilmos, 2007: A kompetencia fogalmának értelmezése
11. www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=kompetencia-07_fogalom
Tankönyvek:
12. Bácsi János 2009: Kompetenciaalapú munkafüzet magyar nyelv és irodalomból 4. osztály – Szövegértés, Maxim Kiadó, Szeged
13. Kocsis Csilla 2010: Varázslatos helyesírásunk 3. évfolyam, Maxim Kiadó, Szeged

Rezumat

Titlul lucrării: Tehnicile Kagan, ca metode de învățare inovative în pedagogia claselor primare, arată că este prezentat o tehnică de lucru folosit în activitatea pedagogică modernă, în care punem accent mai mult nu pe Ce învățăm? ci mai mult Ce competențe dezvoltăm? la elevi. Este o tehnică cooperativă în grup. Îi putem pregăti pe elevi pentru perioada în care vor avea o slujbă oferindu-le aceste oportunități de a lucra împreună pentru a crea produse sau a rezolva probleme. Prin organizarea unei clase astfel încât elevii să învețe prin cooperare, scopul final este acela ca ei să se implice activ în procesul de învățare. Gruparea elevilor în perechi sau în grupuri mici sporește șansele ca aceștia să devină implicați. Învățarea prin cooperare trebuie utilizată în mod strategic. Există momente și locuri potrivite pentru a apela la structuri de grupuri. De-a lungul a multor ani de cercetare și formare, Dr. Spencer Kagan a elaborat și a perfecționat peste 160 de structuri. Toate acestea le oferă profesorilor un mod bine planificat de a grupa elevii și de a le preda conținuturi importante într-un fel distractiv și care îi implică în procesul de învățare.